

"מִפְרֵי הָאָרֶץ"

אודה לה' בכל לבב בהולדת בתינו היקרה
בשעה טובה ובמזל טוב.

"פְּרֵשֶׁת עֲוֹפְטִים"
"תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ"

רמב"ן: וטעם תמים תהיה עם ה' אלהיך - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל והוא היודע אמתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות, מנביאיו או מאנשי חסידיו רצוני לומר אורים ותומים. ולא נדרוש מהוברי שמים ולא מזולתם, ולא נבטח שיבואו דבריהם על כל פנים, אבל אם נשמע דבר מהם נאמר הכל בידי שמים, כי הוא אלהי האלהים עליון על הכל היכול בכל משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו מפר אותות בדים וקוסמים יהולל.

ונאמין שכל הבאות תהיינה כפי התקרב האדם לעבודתו. ולפיכך אחר אזהרת שאלת העתידות מקוסם ודורש בעד החיים אל המתים אמר שתהיה תמים עם השם בכל אלה, ולא תירא ממגיד עתיד אבל מנביאו תדרוש ואליו תשמע. וזה דעת אונקלוס, שלים תהא בדחלתא דה' אלהך, שלא תהיה חסר ביראתו, כי "תמים" הוא השלם בדבר, כמו שה תמים (שמות יב ה) שאין בו מום ושום חסרון. וזו מצות עשה, וכבר הזכרתי זה בפסוק והיה תמים (בראשית יז א).

פנים יפות: תמים תהיה עם ה' אלהיך. כבר פירשנו למעלה ברמז כי ה' אלהי ישראל מספרו תרי"ג, וע"ז אמר הכתוב [קהלת יב, יג] את אלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם, כי בחסרון מצוה אחת אינו נקרא תמים, וז"ש מרע"ה לישראל תמים תהיה עם ה' אלהיך שיקרא שמו עליך אז תהיה תמים.

ויש עוד לפרש שהוא רמז על מצות הנשתוה, והוא שיהא שוה בעיניו בין במה"ר בין במדת הדין שהוא לשון אלקיך בעבודת הש"י שיהיה טוב ורע שוה אצלו שהוא מסלק מן האדם הקנאה והתאוה והכבוד, וז"ש דהמע"ה [תהלים קלא, א] לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, דהיינו לא גבה לבי הוא הגאווה והכבוד, ולא רמו עיני הוא התאוה, כמ"ש [ירושלמי ברכות פ"א, ה"ה] העין רואה והלב חומד ע"כ קראו חכמים לבעלי תאוה גבה עינים, ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני הקנאה הוא כמ"ש [תהלים עג, ג] כי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה, והוא השאלה בצדיק ורע לו ורשע וטוב לו [ברכות ז א] וז"ש ובנפלאות ממני שהוא הדבר שא"א לשום חכם ונביא להבין זה ובמדת הנשתוה יסתלקו כל האברים, וז"ש אם לא שויתי ודוממתי שהכל שוה ודומה, ויש לפרש ודוממתי הוא הענין שאחז"ל [שם ה א] בפסוק רגזו ואל תחטאו וגו' ודומו סלה, היינו שיזכור לו יום המיתה כי ביום המות נסתלק מן האדם הקנאה והתאוה והכבוד.

מלבי"ם: תמים תהיה, **שם אלהים** שבא בכנוי אל ישראל מורה על הדבוק האלהי עם ישראל והשגחתו הפרטית, **ושם תמים** מציין שאין לבו חלוק ר"ל אם תהיה תמים עם ה' ולא תפנה עמו לבקש לדעת עתידות ע"י מעוננים ואף לא ע"י אופן המותר כי תסמוך על ה' כי הוא יכין העתידות עליך לטוב, אז חלקך עם ההשגחה הפרטית וא"צ לך לחקור על העתיד לבא או לעונן על שעה מוצלחת וכדומה **כי כ"ז יכין ה' לטובתך מצד שהוא אלהיך ומאתו מצעדי גבר כוננו ואדם מה יבין דרכו**, ובזה יש לתרץ מה שתמה הרמב"ן בסוף השגותיו (למ"ע סי' ח) על הרמב"ם שלא חשב תמים תהיה למ"ע עיין שם, שהרמב"ם סמך על הספרי שהוא תנאי אם תמים תהיה חלקך עם ה' אלהיך לא צווי, אבל בגמ' פסחים (דף קיג) משמע שהוא צווי שאין שואלים בכלדיים.

העמק דבר: תמים תהיה וגו'. מה שאתה נצרך לדעת תרגיל עצמך לילך בתום, וה' הטוב בעיניו יעשה. ובספרי דריש עוד הוראה אחרת, כשתהי' תמים הנני מבטיח שתהי' עם ה' אלהיך, וכבר הראנו לדעת דרך משנה תורה דגם לפי הפשט שתיים זו שמענו בכמה קראי, וכ"כ בשו"ת הרשב"א סי' תי"ג שזה המקרא כולל האזהרה וההבטחה.

תורה תמימה: תמים תהיה - אמר רב משום ר' יוסי איש הוצל, מניין שאין שואלים בכלדיים, שנאמר תמים תהיה עם ה' אלהיך. כלדיים הם חוזי בכוכבים, והמאמין באמת ובתמים בה' יודע כי בידו לשנות סדרי מערכת הכוכבים ומזלות וכמ"ש בנדרים ל"ב א' ולפנינו בפ' לך בפ' ויוצא אותו החוצה. וכפי הנראה מרמב"ם פי"א הט"ז מעבודת כוכבים הוי הפירוש תמים תהיה שתהיה תמים בדעה והשכל ואל תאמין בנחשים וקסמים וכשפים מפני שהם תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת וכו', עכ"ל. אבל הרמב"ן במנין העשי"ן הנוספים שמנה, מצוה ח', כתב, דתמים תהיה היא מ"ע שנייחד לבבנו אליו לבדו ושנאמין שהוא לבדו עושה כל וכו', עיין שם, ומדרשה שלפנינו משמע כרמב"ן דתמים תהיה מצוה היא, וכ"מ מדרשה הבאנו מספרי.

"מפרי הארץ"

הלכה

אורוז זיילם

ה' טבל ידיו במקוה או בנהר האם מהני?

תשובה: במקוה מועיל בנהר יש נהרות שזוחלים ולא מועיל. (עיין בסימן קנ"ט)
ו' טבל ידיו במי הים האם מועיל?

תשובה: מועיל. (עיין בסימן קנ"ט)

ז' נטל ידיו במי הים?

תשובה: לא מועיל. (עיין בסימן קנ"ט)
ח' מה מברך?

תשובה: טובל במקוה ענ"י טובל במים הפסולים לנטילה על טבילת ידים למ"ב לחזו"א ענ"י במי הים כתב הפ"מ ענ"י. (עיין בסימן קנ"ט)

א' טגן חביתה בשמן ואוכל בידי האם צריך ליטול ידים?

תשובה: רק שמן זית טיבולו במשקה לא שאר שמנים. (עיין בסימן קנ"ח)
ב' אוכל בכף דבר שטיבולו במשקה האם צריך ליטול ידיו?

תשובה: דבר שרגילים בידיים לא מועיל כפ. (עיין בסימן קנ"ח)
ג' לבש כפפות על ידיו האם צריך ליטול לדבר שטיבולו במשקה?

תשובה: בשעה"צ הביא פ"מ שלא צריך והחזו"א חולק. (עיין בסימן קנ"ח)
ד' אוכל ביד דבר שרגיל לאכול בכף האם צריך ליטול ידים?

תשובה: בתבשיל שגילים לאכול בכף גם אם נגע פטור. (עיין בסימן קנ"ח)

"צדק צדק תרדוף"

תורת המנחה: ואמרו רז"ל מפני מה זכו ישראל שבאותו הדור לנצח האומות, ודורות הראשונים כמו בימי השופטים היו האומות נוצחין את ישראל ומחריבין את הארץ - מפני שבימי דוד היו מהלכין בתמימות לבם הה"ד נתת ליראיך נס להתנוסס, למה מפני קושט סלה, תרגום (בראשית כ ה) בתום לבבי - בקשיטות לבי, ור"ל שלא היו רודפין אחר ע"ז כמו שהיו עושין בדורות הראשונים בימות השופטים, שכל מי שאינו רודף אחר ע"ז ומניח כל מעשיו ועניניו לשם ית' ובוטח בו לתקנם לו, נקרא תמים, דכת' (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, וכתוב בתריה תמים תהיה עם ה' אלקיך, למדנו שהנמנע לדרוש אחר ע"ז ואבזריהו נקרא תמים. ותמימותם גרם להם הנצח.

וגם האמת והצדק שהיו עושין בימי דוד דכת' (שמואל ב ח טו) ויהי דוד עושה משפט וצדקה וגו' ויואב בן צרויה על הצבא, תרגום אמת - קושטא, **וכשהאדם עושה האמת והצדק מלמטה תהיה עליו השגחת הצדק מלמעלה** דכת' (תהלים פה יב) אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, וכת' (דברים טז כ) צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ, ואין העולם קיים ועומד אלא באמת.

והוא עמוד שהכל תלוי בו, והוא יסוד התורה ועיקרה וכמו שארז"ל (מכות כג ב) תרי"ג מצות נתן הקדוש ברוך הוא למשה בסיני, בא דוד והעמידן על י"א כדכת' (תהלים טו א) ה' מי יגור באהליך ומי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק וגו', בא ישעיה והעמידן על שש דכת' (ישעיה לג טו) הולך צדקות ודובר מישרים וגו', בא מיכה והעמידן על ג' דכת' (מיכה ו ח) הגיד לך אדם מה טוב וגו' כי אם עשות משפט ואהבת חסד וגו', בא חבקוק והעמידן על א' דכת' (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה. הנה כי התורה כולה עומדת על האמת.

”מפרי הארץ”

סימנים סב'סג'

בעניין: מי שלא דקדק בק"ש או לא השמיע לאזנו \ לישב בשעת ק"ש, ולא יישן.

ו: נמצא במקום מטונף לגמרי מה יחשוב בליבו?

תשובה: יצטער שלא יכול לקיים המצווה.

ז: היה יושב ורצה לעמוד בקר"ש כדי לעורר הכוונה
האם מותר ביום ובלילה או ביוה"כ ובמקום שאסור
האם יצא בדיעבד?

תשובה: אסור וביוה"כ למהרש"ל מותר ולפמ"ג אסור
אבל בדיעבד יצא בכל גווני.

ח: היה עומד או מהלך ורצה ליישב בקר"ש האם
מותר ביום או בלילה?

תשובה: ביום מותר בלילה אסור.

ט: האם מותר לרמוז בפרשה ראשונה או שניה מה
הדין לדבר מצווה?

תשובה: בפרשה ראשונה אסור ויש מחמירים גם
בשניה, ולדבר מצווה בפרשה ראשונה אסור ובשניה
מותר.

י: האם מותר לעשן ולהריח טבק בקר"ש?

תשובה: מי שרגיל הרבה וא"א לו לכוון בלא זה מותר לו
להריח בפרשה שניה.

א: קרא קר"ש שלא כתיקונה באיזה אופן יצא ובאיזה
אופן לא יצא?

תשובה: אם לא נתן רוח בין המילים או לא התיז ז' של
תזכרו יצא אבל אם לא הזכיר תיבות והאותיות לא יצא.

ב: קרא בלשון הקודש ולא הבין האם יצא - בפסוק
ראשון בשאר קר"ש בברכות ובהלל?

תשובה: בפסוק ראשון לא יצא אבל בשאר קר"ש
וברכות ובהלל יצא.

ג: קרא בשאר לשונות והבין האם יצא בכל הנ"ל
מהדין ומהמובחר?

תשובה: מהדין יצא אך מהמובחר הוא דוקא בלשון
הקודש אבל בימינו גם מהדין יש להיזהר דלא בקיאים
לתרגם היטב בשאר לשונות.

ד: האם צריך להשמיע לאוזנו מדאורייתא ומדרבנן
והאם יצא כשלא השמיע לאוזנו?

תשובה: צריך מדרבנן וי"א מדאורייתא ובדיעבד יצא.

ה: נמצא במקום מטונף האם יכול והאם צריך להרהר
בברכה ובקר"ש?

תשובה: אם לא מטונף לגמרי יכול וצריך.

בנשיאות מרן הגרש"א שטרן שליט"א
רח' הרב קוק 1 בני ברק 0533107467
kolmoshasofer@gmail.com

mprihaaretz@gmail.com

